

РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРТНОГО ОПИТУВАННЯ

ТЕСТУВАННЯ МЕТОДИКИ З РОЗРОБЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ НА ПРИКЛАДІ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ З ПС

С. В. МЕЛЬНИК, НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКСПЕРТ
ЄФО

24.05.2018

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

- результати тестування Методики доповідалися на попередньому Семінарі за участі ЄФО 20 лютого 2018 року. Ключовий висновок – вона працює та потребує удосконалення в подальшому. Одним із шляхів цього виступає включення деталізованих пропозицій та зауважень до Керівництва (настанов) для розробників професійних стандартів, робота над яким йде «повним ходом».
- рішення щодо апробації Методики через тестування 3 ПС на професії «Маляр», «Токар» та «Повар» було прийняте на семінарі ЄФО на початку 2017 року, закріплене рішенням Міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та запровадження НРК (13. 07. 2017 року).
- вибір саме цих 3 професій пов'язаний з наказом МОН України від 16.03.2015 року за №298 «Про проведення НДР за темою «Професійна підготовка кваліфікованих робітників з використанням дуального навчання на базі закладів ПТО»», де були визначені ці 3 професії, 3 НМЦ (м.м. Київ, Львів, Запоріжжя), 3 заклади ПТО. Були створені 3 робочі групи із залученням десятків профільних підприємств з усієї країни, що дало свої результати – було розроблено та презентовано департаментом ПТО МОН України 3 проекти ДС ПТО, підготовлених на дуже високому рівні. **Це підтверджують і результати теперішнього тестування проектів ПС.**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ. ЗАВДАННЯ ТЕСТУВАННЯ ПРОЕКТІВ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ

- урахування пропозицій, зауважень та думок широкого кола представників відповідної сфери професійної діяльності та їх максимального залучення до цієї проектної діяльності;
- використання результатів розроблення та тестування проекту професійного стандарту при подальшому доопрацюванні методики розроблення професійних стандартів;
- урахування результатів розроблення та тестування проекту професійного стандарту під час розроблення настанов (керівництва) із розроблення професійних стандартів, зорієнтованих на навчання широкого кола розробників професійних стандартів та безпосереднього застосування в практичній роботі;
- безпосереднє ознайомлення заінтересованих сторін з новими інноваційними підходами відповідного спрямування та сприяння засвоєнню методичних підходів щодо проведення функціонального аналізу та формування макету професійного стандарту (ПС).

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС

- з урахуванням того, що на період розроблення та тестування проектів за різних причин випало менше 3 місяців, та того, що проекти ДС ПТО були підготовлені через функціональний аналіз із залученням десятків профільних роботодавців, було обрано 2 підходи щодо експертної участі:
 - через проведення анкетування відповідно до Методики;
 - через експертну роботу із макетом проекту ПС.
- слід зазначити, що першим шляхом пішли окремі експерти – представники машинобудівних та металургійних підприємств м. Запоріжжя (АТ «Мотор Січ», ПАТ «Запоріжсталь», ПАТ «Запоріжспецсталь», КП НВК «Іскра»), другим – решта.
- терміни на експертні заходи у стейкхолдерів були вкрай обмеженими: проекти та анкети до ПС на професію «Токар» було розіслано 4 травня п.р., «Маляр» – 11 травня п.р., проект ПС на професію «Кухар» - 14 травня п.р.

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС. ДЖЕРЕЛА.

В основу проектів ПС лягли матеріали, підходи та напрацювання за 3 професіями:

- проекти Стандартів професійної (професійно-технічної) освіти П(ПТ)О. (Токар – 60%, Маляр -65%, Кухар – 85%).
- стандарти роботи, видів діяльності і компетентності за відповідними професіями, рівень V. Міністерство з питань зайнятості Франції. Веб-сайт: : <http://travail-emploi.gouv.fr>. (Токар – 25%, Маляр – 20%, Кухар – 5 %).
- постанови Федерального міністерства економіки та праці за погодженням із Федеральним міністерством освіти Німеччини про професійне навчання за відповідними професіями. (за всіма 3 проектами ПС по 5%).
- проекти профільних професійних стандартів Литви (Токар – 10%, Маляр – 10 %, Кухар – 5 %).
- 4 Європейські рамки компетентностей.
- зауваження та пропозиції експертів.

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС. ЩО ВЗЯТО ІЗ ЗАРУБІЖНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ АНАЛОГІВ?

Стандарти роботи, видів діяльності і компетентності за відповідними професіями, рівень V. Міністерство з питань зайнятості Франції для професій «Маляр» та «Токар»:

- виділення окремої трудової функції щодо моніторингу якості виконаних робіт;
- виділення окремої трудової функції щодо підготовки робочого місця до роботи;
- інтеграція подібних трудових функцій (для «Маляра» – укладання підлогових покриттів, для «Токаря» – виконання робіт на токарних верстатах з програмним керуванням).

Постанови Федерального міністерства економіки та праці за погодженням із Федеральним міністерством освіти Німеччини про професійне навчання за відповідними професіями:

- виділення для всіх 3 проектів ПС наскрізної Трудової функції А щодо охорони праці, виробничої, пожежної та екологічної безпеки;
- дуальні підходи до підготовки кадрів як складова професійного стандарту через виділення для всіх 3 проектів ПС наскрізної Трудової функції Б «Застосовувати у поточній роботі загальні знання, уміння та навички».

Проекти профільних професійних стандартів Литви:

- виділення для всіх 3 проектів ПС наскрізної Трудової функції щодо участі у розвитку відповідної сфери діяльності та підвищенні кваліфікації відповідних робітників;
- Відхід від тарифікації за розрядами та підхід до категоріювання (помічник, старший, майстер).

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС. ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ.

- Довідники кваліфікаційних характеристик та окремі кваліфікаційні характеристики професій працівників відповідного спрямування. (Випуск 65 «Торгівля та громадське харчування», Краматорськ, Центр продуктивності, 2006, с. 135; Випуск 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності». Розділ 2 «Професії робітників», кваліфікаційна характеристика на професію «Маляр»(наказ Мінпраці від 29.12.2004 № 336); Кваліфікаційна характеристика професійної назви роботи «Маляр на будівельних роботах» (Випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи.....»; Випуск 42 «Оброблення металу», частина 2. «Робітники». Кваліфікаційна характеристика професії «Оператор верстатів з програмним керуванням»); Кваліфікаційна характеристика професії «токаря» (наказ Мінпромполітики України від 22.03.2007 за № 120).
- Порядок розроблення та затвердження професійних стандартів, затверджений постановою КМУ від 31 травня 2017 року за №373. (згідно до пункту 2 ПС розроблюється та супроводжується роботодавцями спільно з іншими стейкхолдерами, тому ПС на професію «Кухар», розроблений ВКУ КНТЕУ та затверджений ФРУ у 2015 році, не розглядався).

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС. НОВІ ПІДХОДИ.

- Закладено дуальний підхід у підготовці кадрів, у тому числі шляхом застосування наскрізних Трудових функцій А, Б та Ж (К) (остання – крім «Кухара»), можливості отримання та визнання під час навчання часткової кваліфікації «Помічник маляра», «Помічник кухара» тощо.
- Запропоновано поступовий перехід від тарифних розрядів до категорій, зорієнтованих на рівні НРК (помічник, старший, бригадний (черговий)(шеф-кухар)), що не потребує внесення змін до КП. Для цього використані та адаптовані до питання положення Методики оцінювання складності праці робітників різних професійних груп з метою розрізнення рівнів тарифної оцінки шкали кваліфікаційних розрядів, затвердженої наказом Мінпрацісоцполітики Україна від 10.01.2006 року за №1. **(Треба навчитися це робити. Зазначу, що поняття тарифні (кваліфікаційні) розряди не суміщуються напряму з рівнями НРК). Сумніви щодо назв категорій виникають тільки у експертів-представників токарного виробництва.**
- Закладена можливість визнання результатів неформальної освіти за будь-якими повними, частковими та додатковими частковими кваліфікаціями.

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС. НОВІ ПІДХОДИ.

- Інтеграція суміжних професійних видів робіт та можливість деталізації за спеціалізаціями. **Стосовно поєднання в одному ПС трудових функцій токарів і операторів токарних ВПК наявна підтримка більшості експертів (окрім представників НВТ кластеру «Мехатроніка»), стосовно виділення у діяльності малярів 2 трудових функцій з укладання підлогових покриттів – наявне повне несприйняття).**
- Виділення Трудової функції 5 рівня НРК (молодший спеціаліст) «Приймати участь у розвитку відповідної діяльності і підвищенні кваліфікації відповідних працівників».
- Запропоновано визначати для 3 ПС рівні окремих ключових компетентностей за дескрипторами 4 європейських рамок компетентностей (мовна компетентність та загальноєвропейські рекомендації із мовної освіти; цифрова компетентність для громадян; компетентності для культури демократії; підприємницька компетентність). **Одна пропозиція від експерта токарного виробництва щодо зниження запропонованих рівнів для «Токаря».**

2. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЕКТІВ ПС. НОВІ ПІДХОДИ.

- Відмова від визначення вимог до тривалості трудового стажу. Важливий не термін «сидіння» на посаді чи перебування на роботі, головне – наявність компетентностей та визнаної кваліфікації, отриманих конкретною **спроможною** людиною формально, неформально чи інформально.
- Виділення повної кваліфікації «Маляр» поряд з «Маляром на будівельних та ремонтно-будівельних роботах».
- Чіткий орієнтир на укрупненість (довготривалість), оцінюваність, зрозумілість, спроможність навчання за професійними компетентностями та вимогами до знань, умінь та навичок. Іншими словами, застосовувався підхід максимального врахування інтересів та спроможності розробників майбутніх стандартів освіти і оцінювання (німецькі та французькі стандарти).

3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК

Показник	Значення
Кількість підприємств, експертів від них	15 більше 50
Надано пропозицій та зауважень, всього	405
З них зауважень та пропозицій,	178
З них: Ураховано	129
Не враховано	16
Потребує обговорення	33

4. ПОДАЛЬШІ ДІЇ

4.1 ВИЗНАЧЕННЯ КООРДИНАТОРІВ («ВЛАСНИКІВ») ПРОЕКТІВ ДЛЯ ЇХ ПОДАЛЬШОГО ДООПРАЦЮВАННЯ ТА ІНІЦІЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПОГОДЖЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПС. ГОТОВІ ЕЛЕКТРОННІ ВЕРСІЇ ВСІХ РОБОЧИХ ДОКУМЕНТІВ (ПЕРШОДЖЕРЕЛА, ЕКСПЕРТНІ ЗАУВАЖЕННЯ ТОЩО) ЗА КОЖНОЮ ПРОФЕСІЄЮ.

4.2 ПЕРЕКЛАД ЗА СПРИЯННЯ ЄФО ТА ПОДАННЯ ПРОФІЛЬНИМ ЗАРУБІЖНИМ ЕКСПЕРТАМ ПРОЕКТІВ ПС НА ЕКСПЕРТИЗУ (ФРАНЦІЯ, НІМЕЧЧИНА, РУМУНІЯ, ЛИТВА (?)).

4.3 ДООПРАЦЮВАННЯ ТА ПРОХОДЖЕННЯ ПРОЦЕДУР ВІДПОВІДНО ДО ПОРЯДКУ ПРО РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ (ЗАТВЕРДЖЕНЕ ПОСТАНОВОЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 31.05.2017 № 373 (ОФІЦІЙНИЙ ВІСНИК УКРАЇНИ ВІД 16.06.2017 Р., № 47, СТ. 1457)).

4.4. УЧАСТЬ У РОЗРОБЛЕННІ ВІДПОВІДНИХ: ПРОЕКТУ СТАНДАРТИ ОСВІТА ТА (В ПОДАЛЬШОМУ) ПРОЕКТУ СТАНДАРТУ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

